1

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

ETT
Eläinten terveys ETT ry

Salmonellan vastustamisen rahoitusvaihtoehdot	Kajsa Hakulin, neuvotteleva virkamies, Maa- ja metsätalousministeriö
Sikaloiden salmonellatartuntariskin hallinta	Ina Toppari, toiminnanjohtaja, Eläinten terveys ETT ry
Riskienhallinta sikatilalla rahoittajan näkökulmasta	Olli Tarkkanen, toimitusjohtaja, OP Etelä-Pohjanmaa
Ison tilan sikayrittäjän kommentti	Timo Heikkilä, puheenjohtaja, Suomen Sikayrittäjät ry
Teurastamon näkökulma	Eläinlääkäri Taneli Tirkkonen, AtriaSika

ETT
SIKAVA

2

Hanke

- Maa- ja metsätalousministeriön erityisavustus 200.000 €
  - 1.4.2020-31.12.2021
- Hanke-eläinlääkärit: Susanna Takaluoma, Joanna Luoma
- ETT:n toimihenkilöt: Ina Toppari, Olli Ruoho, Marketta Rantala ja Vera Talvitie
- Koulutusyhteistyö Suomen Sikayrittäjät ry:n hallinnoiman Suojaa SiKana –hankkeen kanssa

ETT SIKAVA

3

Hankkeet tavoitteet

1. Tilakäynnit, neuvonta ja koulutus
2. Sikavan toiminnan kehittäminen
3. Rahastomallin valmistelu

ETT SIKAVA

4

Marinin hallitusohjelma

- maatalouden riskienhallinta
- salmonellavapauden ylläpitäminen
- kansallisen eläintautirahaston perustaminen yhdessä maatalousyrittäjien ja elintarviketeollisuuden kanssa

Sikavalle MMM:n erityisavustus hankkeelle:

Salmonellatartuntariskien hallinta sikaloissa ja sika-alan eläintautirahaston valmistelu

ETT SIKAVA

5

Euroopan unionin suuntaviivat maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020 (2014/C 204/01)

- Tuki keskinäisiin rahastoihin
  - Eläintautien aiheuttamat vahingot
  - Alkutuotannossa toimivat yritykset
  - Rahaston edellytykset:
    - Vahvistettu kansallisella lainsäädännöllä
    - Avoin politiikka rahaliikenteelle
    - Säännöt velkaa koskevalle vastuulle
  - Tuen suuruus korkeintaan 65 % rahaston maksamista korvauksista

ETT SIKAVA

6

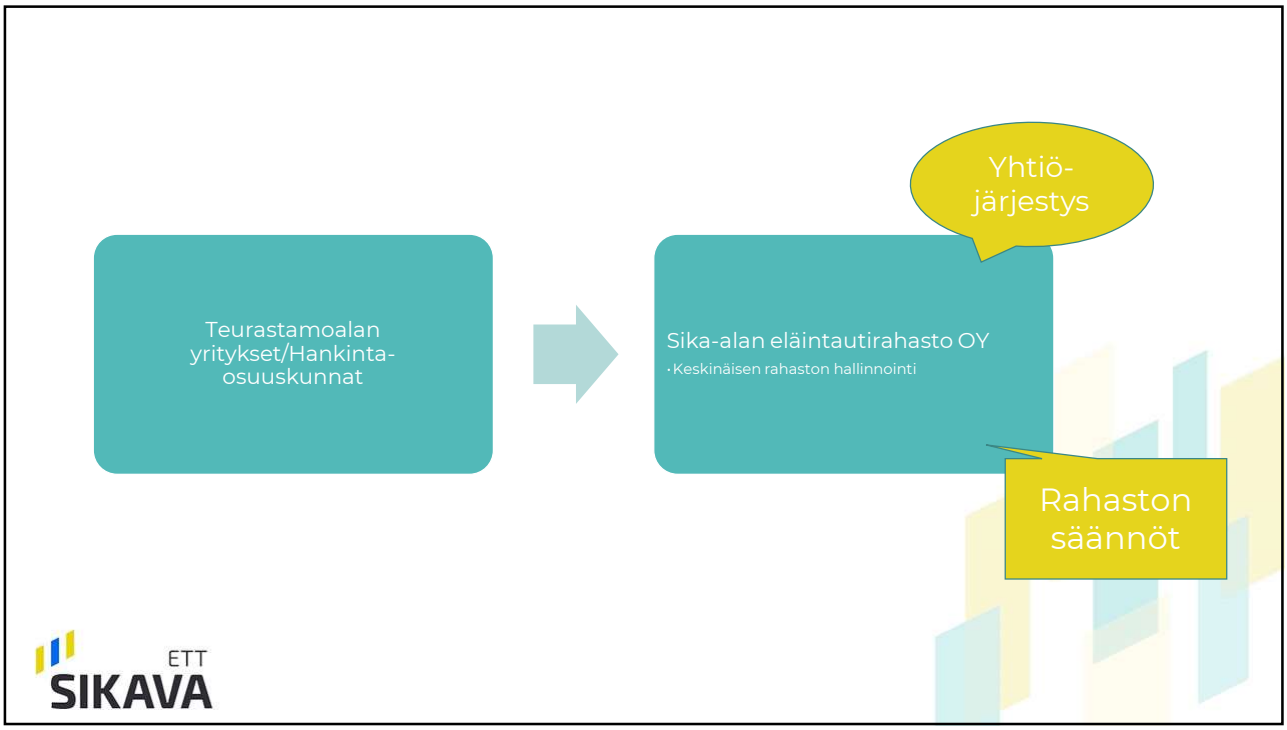

7

Sika-alan eläintautirahasto OY – yhtiöjärjestys (luonnos)

Yhtiö-järjestys

Yhtiön toimiala

- edistää ihmisten ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia
- edistää sika-alan yrittäjien keskinäistä tautiriskien hallintaa
- korvaa rahastoon liittyneille sika-alan yrittäjille eläintautien/salmonellan aiheuttamia vahinkoja rahaston sääntöjen mukaan

Osakkeet

Omat osakesarjat lihataloille ja tuottajille

ETT SIKAVA

8

Keskinäisen eläintautirahaston säännöt - luonnos

Rahaston hallinto

Rahastoa hoitaa Sika-alan eläintautirahasto Oy:n hallitus.

Rahaston jäsenyys

Rahastoon voidaan hyväksyä jäseniksi alkutuotannossa toimivia sika-alan yrittäjiä, jotka:

1. Täyttävät tautisuojauskatselmoinnissa havaitut **kriteerit**
2. Hyväksyvät arviointikäyntien sisällön ja ohjeistukset

Rahaston säännöt

ETT SIKAVA

9

Salmonellan riskienhallinta sikaloissa ja sika-alan eläintautirahaston valmistelu

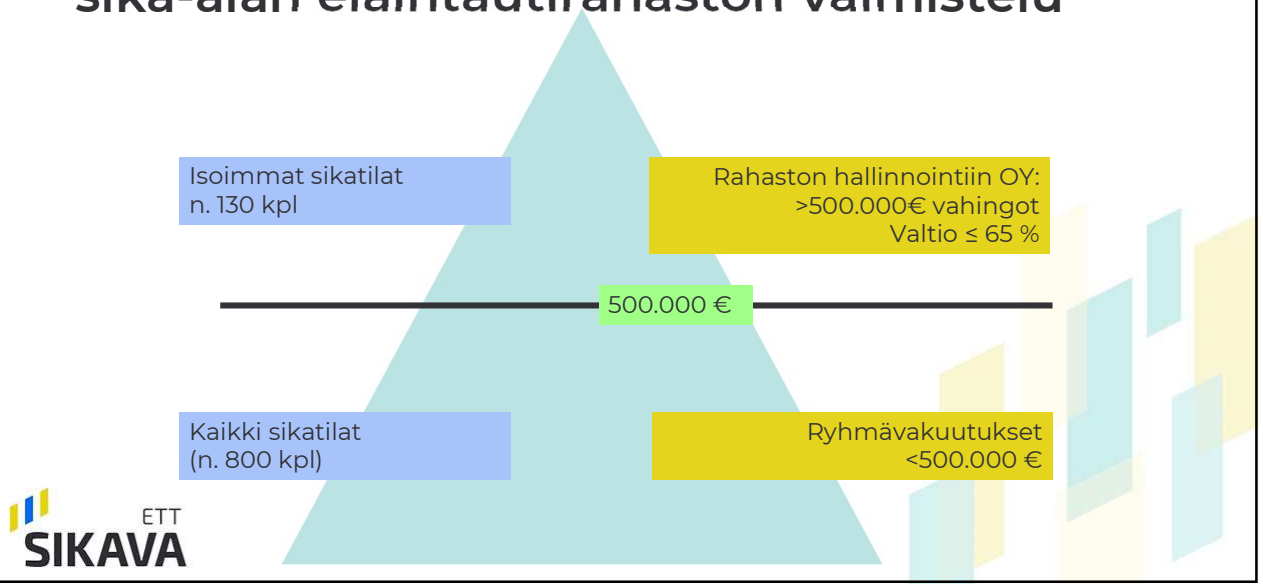

ETT SIKAVA

10

Loimaan seminaari 4.11.2021: kuka kantaa vastuun salmonellan torjunnasta ja kustannuksista?

ETT:n ohjeistukset vuodesta 1994

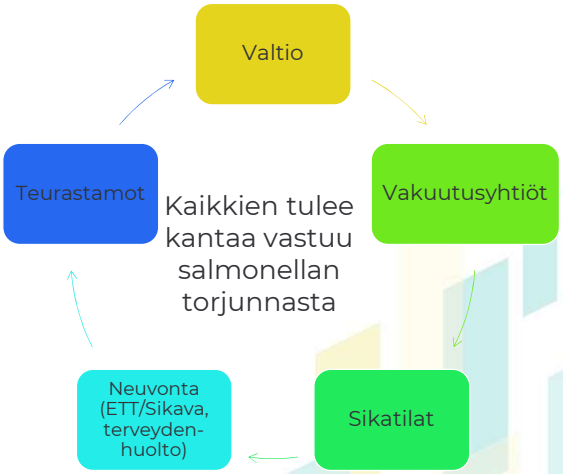

ETT SIKAVA

11

Salmonellatilanne 1.11.2021

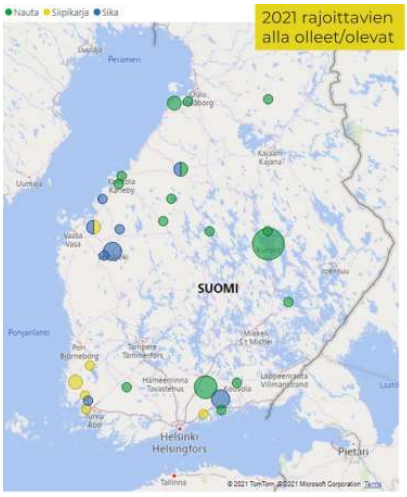

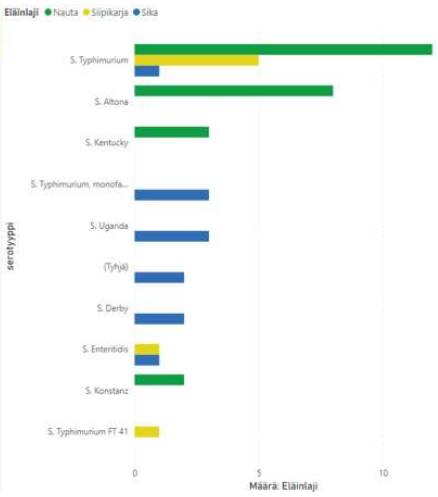

ETT SIKAVA

12

Salmonellatapaukset vuosittain

vuosi	Korvaukset milj. €	Lopetettujen eläinten osuus (35 %) milj. €	Uusia tapauksia, kpl
2018	4,7	1,6	5
2019	9,6	3,4	12
2020	4,3	1,5	2

ETT SIKAVA

13

Hankkeen koulutus ja neuvonta

- Biocheck ja uusi terveydenhuoltosuunnitelma – työkalut tautisuojauksen riskien arviointiin ja kehittämiseen, hanke-eläinlääkäri Susanna Takaluoma
- Tautisuojaustason vaikutukset tilan vakuutusmaksuihin ja valvotut pito-olosuhteet, hanke-eläinlääkäri Susanna Takaluoma
- Svinnäringens djursjukdomsfond, projektveterinär Susanna Takaluoma
- 26.11.2020 ja 12.1.2021 Sisäiset tautiriskit hallintaan: kertatäyttöisen osastoinnin toteutus ja epidemiologiset yksiköt, asiantuntijaeläinlääkäri Vera Talvitie
- 17.12.2020 ja 28.1.2021 Haittaeläintorjuntasuunnitelman laatiminen, asiantuntijaeläinlääkäri Vera Talvitie
- 11.2.2021 Skadedjursbekämpningsplan, veterinär Vera Talvitie,
- 28.9.2021 Guidelines to good biosecurity in pig farms, Veterinary advisor Vera Talvitie
- 4.11.2021 Loimaa: Eläintautirahastostako ratkaisu?, toiminnanjohtaja Ina Toppari
- 16.11.2021 Vasa: Förbättring av smittskydd på svingården – focus på salmonellan, verksamhetsledare Ina Toppari

ETT SIKAVA

14

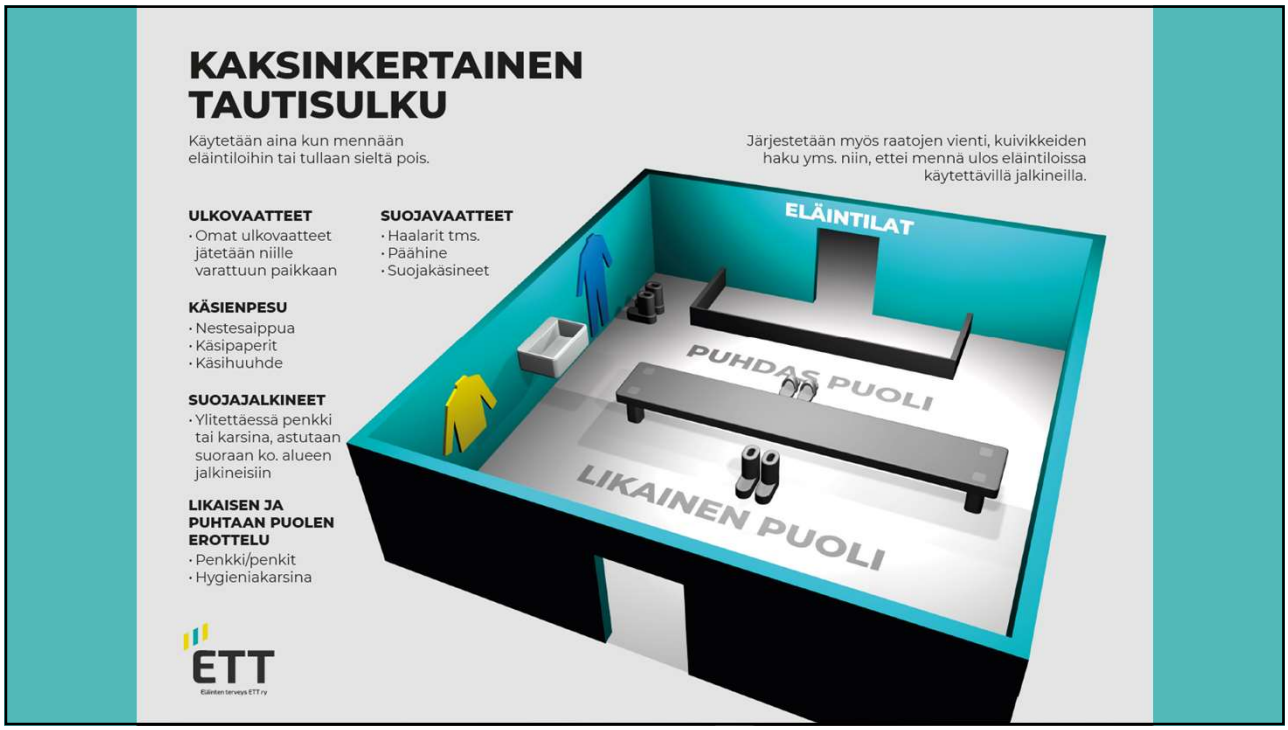
KAKSINKERTAINEN TAUTISULKU
Käytetään aina kun mennään eläintiloihin tai tullaan sieltä pois.
Järjestetään myös raatojen vienti, kuivikkeiden haku yms. niin, ettei mennä ulos eläintiloissa käytettävillä jalkineilla.
ULKOVAATTEET
· Omat ulkovaatteet jätetään niille varattuun paikkaan
SUOJAVAATTEET
· Haalarit tms.
· Päähine
· Suojakäsineet
KÄSIENPESU
· Nestesaippua
· Käsipaperit
· Käsihuuhde
SUOJAJALKINEET
· Ylitettäessä penkki tai karsina, astutaan suoraan ko. alueen jalkineisiin
LIKAISEN JA PUHTAAN PUOLEN EROTTELU
· Penkki/penkit
· Hygieniakarsina
ELÄINTILAT
PUHDAS PUOLI
LIKAINEN PUOLI
ETT
Eläinten terveys ETT ry

15

ERILLISTEN EPIDEMIOLOGISTEN YKSIKÖIDEN EROTTELU TAUTI-SULKUJEN AVULLA
TAUTI-SULKU
TAUTI-SULKU
TAUTI-SULKU
TAUTI-SULKU
OMAT TYÖVÄLINEET JOKA YKSIKÖSSÄ
YKSIKÖIDEN VÄLILLÄ VÄHINTÄÄN
· käsien pesu/kertakäyttöhanskat
· jalkineiden vaihto/jalkinesuojat
VOIDAAN TOTEUTTAA VAIN KERTA-TÄYTTÖISILLÄ OSASTOILLA
ETT
Eläinten terveys ETT ry

16

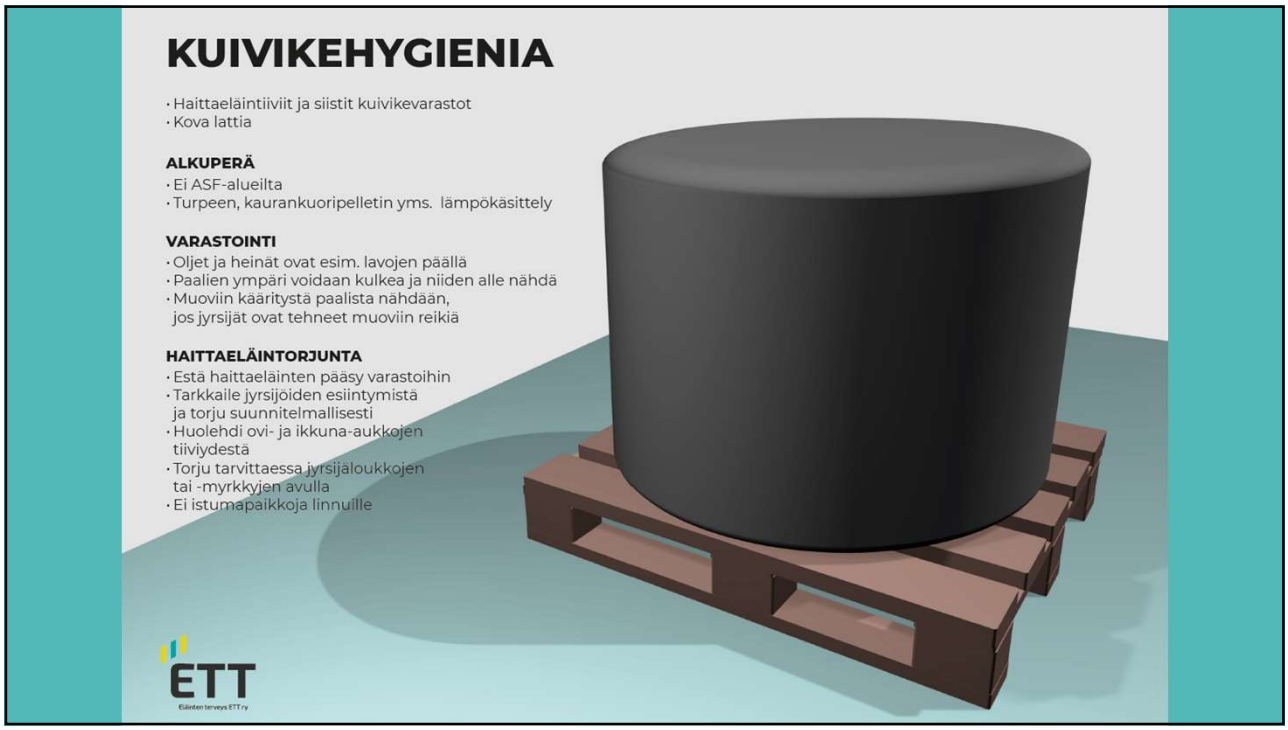
KUIVIKEHYGIENIA
· Haittaeläintiiviit ja siistit kuivikevarastot
· Kova lattia
ALKUPERÄ
· Ei ASF-alueilta
· Turpeen, kaurankuoripelletin yms. lämpökäsittely
VARASTOINTI
· Oljet ja heinät ovat esim. lavojen päällä
· Paalien ympäri voidaan kulkea ja niiden alle nähdä
· Muoviin käärityistä paalista nähdään, jos jyrsijät ovat tehneet muoviin reikiä
HAITTAELÄINTORJUNTA
· Estä haittaeläinten pääsy varastoihin
· Tarkkaile jyrsijöiden esiintymistä ja torju suunnitelmallisesti
· Huolehdi ovi- ja ikkuna-aukkojen tiiviydestä
· Torju tarvittaessa jyrsijäloukkojen tai -myrkkyjen avulla
· Ei istumapaikkoja linnuille
ETT

17

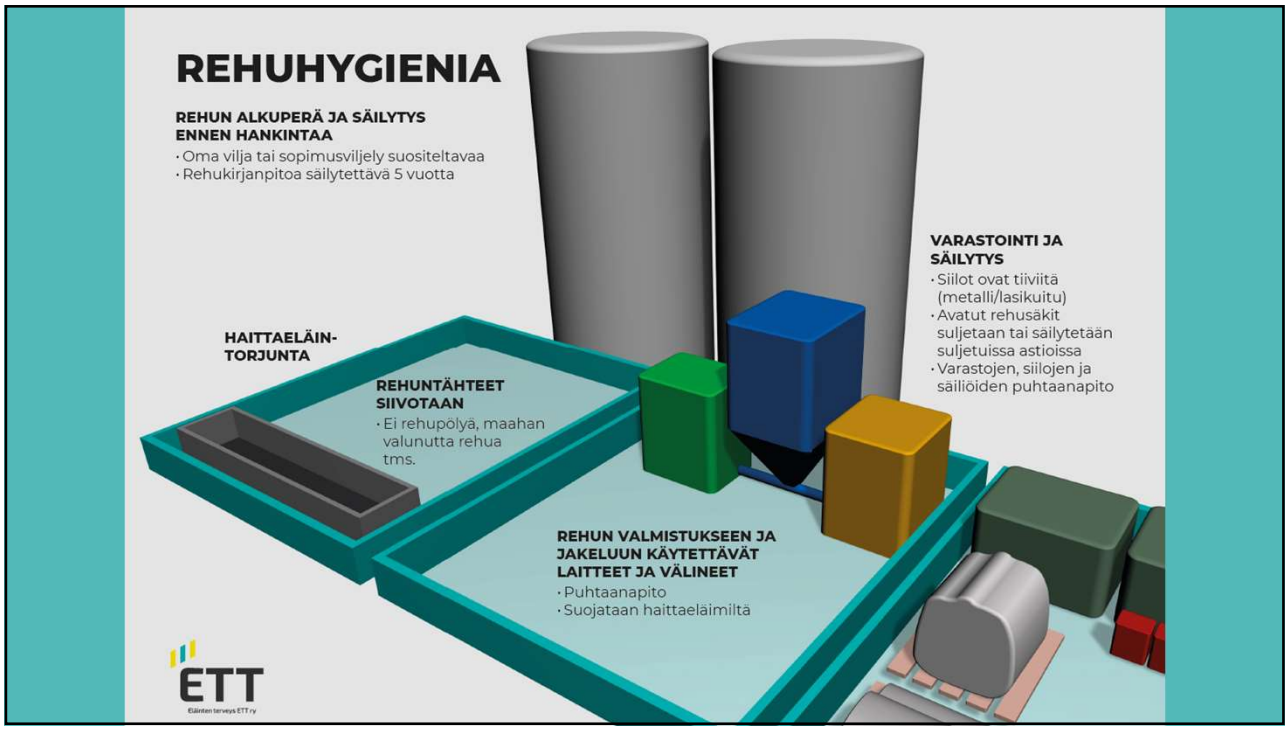
REHUHYGIENIA
REHUN ALKUPERÄ JA SÄILYTYS ENNEN HANKINTAA
· Oma vilja tai sopimusviljely suositeltavaa
· Rehukirjanpitoa säilytettävä 5 vuotta
VARASTOINTI JA SÄILYTYS
· Siilot ovat tiiviitä (metalli/lasikuitu)
· Avatut rehusäkit suljetaan tai säilytetään suljetuissa astioissa
· Varastojen, siilojen ja säiliöiden puhtaanapito
HAITTAELÄIN-TORJUNTA
REHUNTÄHTEET SIIVOTAAN
· Ei rehupölyä, maahan valunutta rehua tms.
REHUN VALMISTUKSEEN JA JAKELUUN KÄYTETTÄVÄT LAITTEET JA VÄLINEET
· Puhtaanapito
· Suojataan haittaeläimiltä
ETT

18

Tilakäynnit

- 49 porsastuotanto-/yhdistelmätilaa
- 18 lihasikalaa
- Käynnit perustuivat vapaaehtoisuuteen ja olivat neuvonnallisia
  - Käynteihin on suhtauduttiin avoimin mielin
  - Osa tiloista hyvin perillä asioista,
    - joillakin tiloilla ihan perusasioissakin kehitettävää
  - ”kun eri ihminen katsoo asioita, niin tulee uusia havaintoja”

ETT SIKAVA

19

Arviointi

- Luotettava ja vertailukelpoinen arviointi haastavaa
  - tilat ja käytännöt hyvin erilaisia
  - Todellisen riskin arviointi

ETT SIKAVA

20

Rahastotilojen hyväksyminen

- Arviointikäynnit
  - Rahastoon hyväksymisen vähimmäisvaatimukset
  - Mahdollisuus uusinta-arvioitiin
  - Maksuluokkien porrastus arviointien perusteella

ETT SIKAVA

21

Haittaeläimiltä suojautuminen

Maa- ja metsätalousministeriö

ETT Eläinten terveys ETT ry

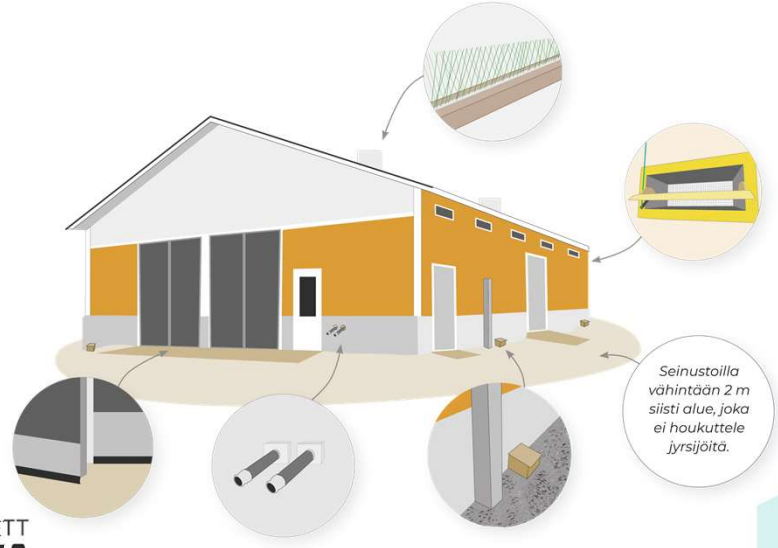

ETT SIKAVA

22

Tulossa ennen joulua

OPAS HAITTAELÄIMILTÄ SUOJAUTUMISEEN SIKATILOILLA

Oppaan rahoitus:
ETT:n Ruokaketjuhanke 3 – Kansalliset laatujärjestelmät osana kestävää ruokajärjestelmää

Maa- ja metsätalous-ministeriö

ETT
Eläinten terveys ETT ry

ETT SIKAVA

23

Sikavan toimintojen parantaminen

- Terveydenhuoltosuunnitelman uudistaminen
  - Salmonellatartuntojen ehkäisy tärkeäksi osaksi terveydenhuoltoa
  - Mahdollistaa tautisuojausindeksien laskemisen osana vakuutusten riskiluokittelua
    - Tautisulku
    - Erilliset epidemiologiset yksiköt osaksi toimintaa
    - Haittaeläinten torjunta (huomioi myös tavoitteet trikiinivapaudelle)
    - Salmonellanäytteenoton suunnitelmallisuus eläinlääkärin ohjeiden mukaan
  - Samalla huomioitiin Sikavan omalla kustannuksella muiden osioiden uudistus

ETT SIKAVA

24

Maksuluokituksen tavoitteet ja perusta

Tartuntariskin aleneminen

Tautisuojauksen edistäminen

Salmonellatartuntojen todennäköisyys laskee

Vahingon minimoiminen

Saneerattavuus (rakenteet)

Epidemiologiset yksiköt (toimiva sisäinen tautisuojaus ja osastointi)

ETT SIKAVA

25

Vastuunjako riskienhallinnassa

Vakuutusmaksujen luokittelu

- Vähintään neljään kategoriaan

Sika-alan yrittäjät:

✓ tautisuojaus ja haittaeläinten torjunta kuntoon

Valtio:

✓ Osallistuminen kansanterveystyön kustannuksiin

✓ Turvataan suomalaisen tuotannon jatkuminen – huoltovarmuus

Kuluttaja:

✓ Laatulihalle sille kuuluva hinta

SERTIFIOITU LAATUVASTUU KANSALLINEN LAATUJÄRJESTELMÄ

ETT SIKAVA

26